

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ

8 КЛАС «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ» (52 ГОД)

Складено згідно **оновленої навчальної програми** «Історія України.
Всесвітня історія. 6 – 11 класи» (затверджено і надано гриф
«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» наказом
Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698)

№ з/п	Дата/клас		Тема уроку	Результати навчально-пізнавальної діяльності	Наскрізні змістовні лінії	П
	8-а	8-б				
Розділ 1. ЗЕМЛІ УКРАЇНИ у XVI – першій половині XVII ст						
1.			Статус українських земель у складі Польського королівства, Великого князівства Литовського, Руського і Жемайтійського, Священної Римської та Османської імперій, Великого князівства Московського/Московського царства, Молдавського князівства у першій половині XVI ст.	Учень/учениця Знає: – дати укладення Литовських статутів, створення Пересопницького Євангелія, укладення Люблінської унії, Берестейської церковної унії, відновлення православної ієрархії, підписання «Пунктів для заспокоєння руського народу», утворення Київської (Києво-Могилянської) колегії; – територіальний поділ України на початок XVI ст., адміністративно-територіальні зміни, що відбулися внаслідок Люблінської унії. Розуміє: – поняття «вертеп», «гравюра», «колегія», «полемічна література», «рента», «сеймики», «слов'яно-греко-латинська школа», «унійна (греко-католицька) церква», «фільварок», «церковні братства»; – значення Люблінської унії для руськоукраїнського суспільства; – особливості організації державної влади у Речі Посполитій; – основні риси політичної культури Речі Посполитої: республіканські цінності (договірний характер влади; право як вища цінність, можливість суспільного діалогу); – місце українських земель в економічній системі Речі Посполитої та Європи; – особливості магдебурзького права на українських землях; – укладення Берестейської унії як спроби православних ієрархів реформувати православну церкву та зробити її конкурентоспроможною; – значення розвитку книговидання та шкільництва на теренах України. Уміє: – розташувати в хронологічній послідовності відомості про характерні для XVI – першої половини XVII ст. процеси політичного, соціально-економічного, культурного та релігійного життя на теренах України; – показати на карті територіальний поділ України на початок XVI ст., адміністративно-територіальні зміни, що відбулися	Громадянська відповідальність Шанування національної історії, культури; усвідомлення факторів, що визначають важливість законів	
2.			Люблінська унія 1569 р. Державний устрій Речі Посполитої. Договірний характер королівської влади. Землі Русі-України в Речі Посполитій. Суб'єктність українських воєводств. Практична робота. Позначити на контурній карті адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі Речі Посполитої.			
3.			Соціальна структура населення українських земель у XVI – першій половині XVII ст. (стани: шляхта, селяни, міщани, духовенство). Шляхетське самоврядне судочинство. Литовські статuti		Здоров'я і безпека Чинники, що впливають на раціональний вибір споживача. Відмінності у споживанні людей із різним доходом.	

4.			Селяни та їхнє становище. Елементи самоврядування. Міста як простір взаємодії різних станів, етнічних і релігійних груп. Господарське життя міст: цехи, торгівля	внаслідок Люблінської унії; – пояснювати особливості формування уявлень про Русь як окрему складову Речі Посполитій; – знаходити в історичних джерелах факти відстоювання українською шляхтою своєї окремішності; – схарактеризувати політичне, господарське та релігійне життя на українських землях у XVI – першій половини XVII ст.; – розкрити цілі та напрямки діяльності православних братств як елементів широкого самоврядування; – визначити причини і наслідки укладення Берестейської унії; – оцінити значення: 1) релігійної полеміки між православними й уніатами для реформування релігійного та культурного життя; 2) утворення Острозької (Києво-Могилянської) школи та Київської (Києво-Могилянської) колегії; – обґрунтувати свої судження про діячів церкви і культури XVI – першої половини XVII ст., зокрема таких, як Василь-Костянтин Костянтинович Острозький, Петро Могила; – розпізнавати та характеризувати пам'ятки архітектури, споруджені в стилі ренесанс на теренах сучасної України.	Підприємливість та фінансова грамотність Формування вмінь планувати свою діяльність, виховання в учнів толерантних лідерських ініціатив, усвідомлення учнями соціальної відповідальності підприємця.
5.			Конфесійне розмаїття. Вплив Реформації і Контрреформації на релігійну ситуацію в українських землях Речі Посполитої. Кризові явища у православній церкві в XVI ст. Православні братства.		Громадянська відповідальність Прагнення до справедливості, чесність, відповідальне ставлення до прав і обов'язків; Брати участь у колективній діяльності класу та прийнятті колективних рішень
6.			Берестейська унія як спроба реформування православної церкви. Утворення унійної (греко-католицької) церкви.		Громадянська відповідальність усвідомлення цінності людини як вищої соціальної цінності, повагу до її прав і свобод, закону; прагнення до суспільної справедливості, рівноправності
7.			Відновлення православної ієрархії та реформи церкви.		Громадянська відповідальність Брати участь у колективній діяльності класу та прийнятті колективних рішень
8.			Книгодрукування. Освіта. Братські школи. Острозька слов'яно-греко-латинська школа. Єзуїтські колегії. Київська (Києво-Могилянська) колегія.		

9.			Містобудування, архітектура, образотворче мистецтво, література XVI – першої половини XVII ст.		
10.			Тематичний контроль з Розділу 1. ЗЕМЛІ УКРАЇНИ у XVI – першій половині XVII ст (різномірні тестові завдання)		
Розділ 2. СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА (XVI – перша половина XVII ст.)					
11.			Походження українського козацтва. Козацькі степові та прикордонні спільноти. Запорозька Січ.	Учень/учениця Знає: – дати заснування Хортицької, Томаківської, Базавлуцької, Микитинської Січей, час виникнення реєстрового козацького війська, чинності «Ординації Війська Запорозького...»; – напрямки походів козаків першої чверті XVII ст.; – факти про участь козаків у війнах Речі Посполитої. Розуміє: – поняття «Великий кордон», «Великий Луг», «гетьман», «Запорозька Січ», «зимівник», «кіш», «козак», «козацька рада», «козацькі клейноди», «кошовий отаман», «курінь», «низове козацтво», «покозачення», «політична культура», «полк», «сотня», «реєстрове козацтво», «річкові пороги», «уходництво»; – передумови і розвиток козацтва до окремого соціального стану; – затвердження урядом Речі Посполитої реєстрового війська в 70-х роках XVI ст. як початок визнання козацтва новим соціальним станом; – становлення козацького стану як вихідців із різних соціальних груп із різною політичною культурою, цінностями та життєвими стратегіями; – причини козацьких повстань; характер козацьких виступів як боротьби за станові права; – особливості залученості козаків до релігійних процесів у Речі Посполитій; – роль вихідців із шляхетського середовища, як носіїв річпосполитської політичної культури, у боротьбі за станові козацькі права.	
12.			Практичне заняття. Військове мистецтво, традиції та побут українського козацтва.		
13.			Реєстрове козацтво. Становлення козацького стану.		
14.			Походи запорозьких козаків на володіння Кримського ханства та Османської імперії. Запорозько-кримський договір 1624 р.		
15.			Участь та запорозького реєстрового козацтва у війнах Речі Посполитої. Козацькі повстання. Практична робота. Позначити на контурній карті об'єкти, наявність яких свідчить про формування козацького стану (перші Січі, міста – осередки козацтва (Черкаси, Трахтемирів, Чигирин), райони козацьких повстань 1590-х,		

			1620–1630-х років; центри полків згідно з умовами Куруківської угоди).	Уміє: – розташувати в хронологічній послідовності відомості про формування козацтва як окремого соціального стану; – показати на карті об'єкти, що свідчать про формування козацького стану; – схарактеризувати військово-політичну організацію козацтва; – описати традиції, звичаї й побут козаків, історико-культурні пам'ятки, пов'язані з козацтвом; – визначати причини та наслідки: виникнення козацтва і Січей; активності козацтва в морських і суходільних походах у Кримське ханство, Османську імперію, Московське царство; козацьких повстань 1590-х, 1620–1630-х років, Куруківської, Переяславської угод, «Ординації Війська Запорозького...»;		
16.			Козаки у боротьбі за відновлення прав православної церкви. Ідентичність та політична культура козаків.			
17.			Тематичний контроль з Розділу 2. СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА (XVI – перша половина XVII ст.) (різнорівневі тестові завдання)			
Розділ 3. КОЗАЦЬКА РЕВОЛЮЦІЯ середини XVII ст. І ВІЙНА ЗА СУВЕРЕНІТЕТ КОЗАЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ другої половини XVII ст.						
18.			Передумови і причини козацької революції. Козацько-кримський союз.	Учень/учениця Знає: – хронологічні межі козацької революції середини XVII ст. і війни за суверенітет козацької держави; дати укладення Зборівської угоди, «Березневих статей», Гадяцької угоди, Андрусівського перемир'я, Корсунської угоди, «Вічного миру», Карловицького мирного конгресу; проведення «Чорної ради» поблизу Ніжина, здійснення Чигиринських походів; – місця основних подій козацької революції середини XVII ст. і війни за суверенітет козацької держави. Розуміє: – поняття «Військо Запорозьке/Гетьманщина», «Військо Низове Запорозьке/Запорозька Січ», «козацька держава», «козацька революція», «наказний гетьман», «Руїна», «суверенітет»; різницю між поняттями «Військо Запорозьке/Гетьманщина» та «Військо Запорозьке Низове/Запорозька Січ»; – сутність козацької революції, що зумовила створення української козацької держави; – еволюцію повстання Богдана Хмельницького: від боротьби за станове право до війни за суверенну державу; – Гадяцьку угоду як спадкоємність козацько-шляхетського проєкту Русі – «третього» складника Речі Посполитої; – «Руїну» як боротьбу різних політично-соціальних проєктів розвитку	Громадянська відповідальність Робити свідомий вибір та діяти відповідально, організовувати демократичне прийняття колективного рішення, враховуючи власні інтереси і потреби інших	
19.			Події 1648 р.			
20.			Події 1649 р. Зміна характеру повстання. Зборівський договір. Події 1650–1651 рр. Битва поблизу Берестечка і Білоцерківський договір. Битва поблизу Батога.		Громадянська відповідальність Розрізняти різні види активної діяльності Робити свідомий вибір, повага до справедливості	
21.			Зовнішня політика: у пошуку союзників (Московське царство, Османська імперія, Молдавське		Громадянська відповідальність Усвідомлення процесів	

			князівство, Шведське королівство).	козацької України. Уміє: – розмістити в хронологічній послідовності битви і походи козацької революції, війн під проводом Богдана Хмельницького та його наступників, рішення про політичні союзи та угоди Війська Запорозького з іншими державами; відомості про змагання українців за зміцнення інститутів держави і збереження державного суверенітету в період «Руїни»; – показати на карті кордони української козацької держави, основні напрямки походів і місця битв; простежити на основі карти хід боротьби за утвердження державного суверенітету на теренах сучасної України; – розповісти про перебіг козацької революції середини XVII ст. і війни за суверенітет козацької держави; – зіставити і порівняти умови Зборівського і Білоцерківського договорів, «Березневих статей»; – визначити передумови, причини та наслідки козацької революції середини XVII ст. і війни за суверенітет козацької держави; – проаналізувати відносини Війська Запорозького з державами-сусідами, роль козацької дипломатії у боротьбі за державність; – обґрунтувати свої судження про військово-політичну діяльність таких історичних діячів, як Богдан Хмельницький, Дем'ян Многогрішний, Іван Богун, Іван Брюховецький, Іван Виговський, Іван Самойлович, Іван Сірко, Павло Тетеря, Петро Дорошенко, Юрій Немирич, Юрій Хмельницький.	прийняття суспільних рішень і форми участі громадян у житті громади і суспільства в цілому	
22.			Українсько-московський договір 1654 р.			
23.			Практичне робота. Історичні джерела про Богдана Хмельницького як політика й людину			
24.			Гадяцька угода. Московсько-українська війна. Конотопська битва.		Громадянська відповідальність Усвідомлення процесів прийняття суспільних рішень і форми участі громадян у житті громади і суспільства в цілому	
25.			Передумови, причини і перебіг «Руїни».			
26.			Внутрішня боротьба за владу та впливи. Розкол козацької держави. Посягання Московського царства на її суверенітет.			
27.			Спроби об'єднання Лівобережної та Правобережної Гетьманщини.			
28.			Спроби об'єднання Лівобережної та Правобережної Гетьманщини.			
29.			Козацька Україна в системі міжнародних відносин.			

			Практична робота. Відобразити на контурній карті перебіг козацької революції та війни за суверенітет козацької держави, зміни її територіальних меж відповідно до міждержавних домовленостей.			
30.			Тематичний контроль з Розділу 3. КОЗАЦЬКА РЕВОЛЮЦІЯ середини XVII ст. І ВІЙНА ЗА СУВЕРЕНІТЕТ КОЗАЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ другої половини XVII ст. (різнорівневі тестові завдання)			
Розділ 4. КОЗАЦЬКА УКРАЇНА (Гетьманщина) другої половини XVII – початку XVIII ст.						
31.			Модель і структура козацької держави: територія, устрій, військо, судочинство. Зміна політичної еліти (зі шляхетської на козацьку). Соціальні групи в середовищі козацтва.	Учень/учениця Знає: – адміністративно-територіальний устрій, органи влади, військо, судочинство Війська Запорозького/Гетьманщини; – особливості формування й устрою козацьких полків Слобідської України; – зміни статусу і підпорядкування Запорожжя (Війська Запорозького Низового); – дату підпорядкування Київської православної митрополії московському патріарху. Розуміє: – поняття «Генеральна рада», «генеральна старшина», «гетьман», «етнічна група», «займанщина», «козацька старшина», «політична еліта», «полк», «Слобідська Україна», «сотня»; – сутність козацько-шляхетських форм державності; – Гетьманщину другої половини XVII – початку XVIII ст. як місце змагань за зміцнення інститутів держави і збереження державного суверенітету. Уміє: – показати на карті адміністративно-територіальний устрій Гетьманщини, Слобідської України, Запорожжя		
32.			Особливості козацького господарювання. Правове і соціальне становище селянства, його категорії.		Підприємливість та фінансова грамотність Роль податків у фінансовій системі країни	
33.			Міста і їхні спільноти, практики самоврядування. Міське господарство			
34.			Етнічні та релігійні групи. Становище православної церкви та її духовенства.		Громадянська відповідальність Шанування	

				(Війська Запорозького Низового); – схарактеризувати адміністративнотериторіальний, державний, політичний устрій, господарське та повсякденне життя Гетьманщини, Слобожанщини та Запорожжя (Війська Запорозького Низового); – схарактеризувати нову політичну еліту – козацьку старшину та її роль у боротьбі за збереження і розбудову української державності.	національної історії, культури	
35.			Правобережне козацтво.			
36.			Слобідська Україна. Запорожжя (Військо Запорозьке Низове).			
37.			Практична робота. Написати біографічну розвідку про гетьманські й старшинські родини, зокрема про їхніх представниць Гелену Чаплинську, Ганну Сомко, Ганну Золотаренко (на вибір учительки/учителя).			
38.			Тематичний контроль з Розділу 4 КОЗАЦЬКА УКРАЇНА (Гетьманщина) другої половини XVII – початку XVIII ст. (різнорівневі тестові завдання)			
Розділ 5. УКРАЇНА ТА РАНЬОМОДЕРНІ ІМПЕРІЇ XVIII ст.						
39.			Гетьманщина в період Івана Мазепи та спроба усаможиттєвчення.	Учень/учениця Знає: – основні віхи боротьби за збереження української державності; – хронологічні межі існування Чортомлицької, Кам'янської, Олешківської, Нової (Підпільненської) Січей; періоди розгортання опришківського й гайдамацького рухів; дати остаточної ліквідації гетьманства і козацького устрою, поділів Речі Посполитої; – землі України, що потрапили до складу Російської імперії та Австрійської держави внаслідок російсько-турецьких воєн, ліквідації Кримського ханства, поділів Речі Посполитої. Розуміє: – поняття «академія», «гайдамаки», «козацьке бароко», «козацькі літописи», «Кам'янська Січ», «Коліївщина», «куруци», «Нова (Підпільненська) Січ», «Олешківська Січ», «опришки», «Пакти та конституції	Громадянська відповідальність Розуміє сутність і наслідки внутрішньої й зовнішньої політики представників влади	
40.			Практична робота . Конституція Пилипа Орлика.		Громадянська відповідальність Недоторканість особи, життя і здоров'я громадянина	
41.			Гетьманщини за урядування Данила Апостола			

42.		Гетьманщини за урядування Кирила Розумовського.	законів і вольностей Війська Запорозького» («Конституція Пилипа Орлика»/«Бендерська конституція»), «паланка»; – нові геополітичні реалії XVIII ст.; – основні етапи ліквідації Російською імперією суверенітету козацької держави; – наслідки втручання російського уряду в управління Гетьманщиною за Першої і Другої малоросійських колегій та «Правління гетьманського уряду»; – особливості: 1) втягнення Гетьманщини у події Північної війни та міжнародних відносин початку – середини XVIII ст.; 2) становища Кримського ханства і наслідки втрати його державності; – колонізацію Росією Півдня України як знищення, привласнення, використання вже існуючої на тих землях козацької, кримськотатарської, османської інфраструктури, господарства, здобутків; – внесок Києво-Могилянської колегії (академії) в розвиток освіти; – особливості розвитку культури періоду «козацького бароко».		
43.		Остаточна ліквідація Росією політичної та адміністративної автономії Гетьманщини і Слобідської України.	Уміє: – розташувати в хронологічній послідовності події, що засвідчують наступ на українську державність з боку Російської імперії; – показати на карті території Гетьманщини, Нової Січі, полків Слобідської України, українські землі, які потрапили до складу Російської імперії та Австрійської держави внаслідок російськотурецьких воєн, ліквідації Кримського ханства, поділів Речі Посполитої; райони розгортання опришківського та гайдамацького рухів; – схарактеризувати політику Російської імперії й Австрійської держави щодо українських земель; – встановити причини і наслідки скасування гетьманства, ліквідації Запорозької Січі, приєднання Правобережжя, Поділля, Волині та Кримського ханства до Росії; опришківського та гайдамацького рухів; – обґрунтувати свої судження про діяльність козацьких гетьманів і кошових отаманів, ватажків селянських виступів, діячів культури другої половини XVII – XVIII ст. – упізнавати та характеризувати пам'ятки української культури другої половини XVII – XVIII ст.		
44.		Ліквідація Росією Запорозької Січі. Політична культура козацької старшини, «Історія русів» як її квінтесенція.			
45.		Гетьманщина як частина Речі Посполитої. «Перезаселення» українських земель і ліквідація правобережного козацтва. Опришківський рух. Гайдамаки.			
46.		Конфесійне питання як привід для Російської імперії втрутитись у політичне життя Речі Посполитої (шляхетські конфедерації та «Коліївщина»). Греко-католицька церква як ресурс української ідентичності.			
47.		Українські території як вузол протиріч між Російською та Османською імперіями. Становище Кримського ханства і його анексія Російською імперією.			
48.		Імперська політика Росії щодо Півдня України. Практична робота. Скласти порівняльно-хронологічну таблицю з назвами населених пунктів Півдня України, яким			

			змінити найменування в результаті анексії Росією			
49.			Становище Закарпаття. Закарпатські русини в загонах опришків і куруців. Руси-українці під владою молдавських господарів. Поділи Речі Посполитої. Зміни у приналежності західноукраїнських земель та Правобережної України			
50.			Розвиток української культури другої половини XVII – XVIII ст		Громадянська відповідальність Шанування національної історії, культури, мови, традицій; визнання та сприйняття багатоманітності оточуючого світу	
51.			Тематичний контроль з Розділ 5. УКРАЇНА ТА РАННЬОМОДЕРНІ ІМПЕРІЇ XVIII ст.(різнорівневі тестові завдання)			
Узагальнення до курсу. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ РАННЬОГО НОВОГО ЧАСУ						
52.			Особливості суспільно-політичного життя України XVI – XVIII ст. Здобутки українського суспільства. Внесок України у формування європейської цивілізації.	Учень/учениця Розуміє: – взаємопов’язаність і взаємозалежність процесів господарського, соціального, політичного і культурного життя козацької України та європейських суспільств. Уміє: – встановити цивілізаційні здобутки українського суспільства Ранньомодерної доби; – визначити внесок українського суспільства XVI – XVIII ст. в загальноєвропейську культурну спадщину; – зіставляти і порівнювати типові процеси і явища європейської та української історії Раннього Нового часу; – оцінити роль козацтва в історії України.	Громадянська відповідальність Шанування національної історії, культури; усвідомлення факторів, що визначають важливість законів	

